

Udruženje roditelja djece i omladine
sa posebnim potrebama
i lica sa invaliditetom
"MOJA LUKA"

ETIČKI KODEKS

Banja Luka, 22.07.2010. godine

1. UVOD

Udruženje roditelja djece i omladine sa posebnim potrebama i lica sa invaliditetom "MOJA LUKA" prihvata ovaj Etički kodeks kao model ponašanja njegovih članova u svim aktivnostima vezanim za rad Udruženja.

Etički kodeks predstavlja minimalan zajednički sistem vrijednosti koji članovi Udruženja uvažavaju u svojim aktivnostima, a podložan je stalnim provjerama i eventualnim promjenama, kako kroz praksu i rad samog Udruženja, tako i kroz usklađivanje sa standardima civilnog društva i ukupnim dostignućima na području zaštite ljudskih prava, a posebno prava lica sa invaliditetom.

Zajednički cilj članova Udruženja "MOJA LUKA" je puno ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda svih lica sa invaliditetom bez ikakve diskriminacije zasnovane na invaliditetu, kao i potpuna socijalna integracija lica sa invaliditetom koja im omogućava samostalan život.

Članovi Udruženja dopunjavaju i oplemenjuju pravila data ovim Kodeksom svojim ličnim sistemom humanih vrijednosti, a članstvo u Udruženju obavezuje ih da neprekidno razvijaju vlastitu svijest o etičkim pitanjima i ostvaruju najviše etičke standarde vlastitog ponašanja, te da se pridržavaju ovog Kodeksa.

2. OSNOVNI PRINCIPI

➤ **Aktivnost**

Članovi Udruženja aktivno će doprinositi djelatnosti Udruženja, a posebno će biti aktivni u davanju inicijativa za poboljšanje kvaliteta života djece i omladine sa posebnim potrebama i lica sa invaliditetom, te njihovih porodica.

➤ **Nesebičnost**

Članovi Udruženja učestvovaće u akcijama koje organizuje Udruženje, pri čemu su spremni nesebično pomoći onim članovima koji su, iz opravdanih razloga, spriječeni da u tim akcijama učestvuju.

➤ **Odgovornost**

Članovi Udruženja moraju biti svjesni odgovornosti prema licima sa kojima dolaze u kontakt, te u svakoj prilici svojim ponašanjem nastojati izgrađivati pozitivan stav javnosti prema potrebi šireg društvenog angažmana na problematici istraživanja i rada sa licima sa invaliditetom.

Članovi Udruženja teže promociji ciljeva Udruženja i u tim su nastojanjima otvoreni, poštteni i uvažavaju druge. Takođe su realni i iskreni u prikazivanju rezultata svojih projekata i drugih aktivnosti Udruženja i sl.

➤ **Kompetentnost**

Članovi Udruženja svjesni su granica svojih znanja i vlastite kompetentnosti, te u aktivnostima Udruženja učestvuju u onim segmentima za koje su kvalifikovani svojim obrazovanjem ili svojim iskustvom, nastojeći da pri tom, kad god je moguće, u aktivnosti Udruženja uključe stručna lica. U onim područjima djelatnosti u kojima nisu utvrđeni pouzdani strukovni standardi, preduzimaju potrebne mjere opreza s ciljem zaštite lica sa kojima dolaze u kontakt i na koja bi mogla uticati njihova aktivnost.

➤ **Spremnost na timski rad i dogovaranje**

Članovi Udruženja pridržavaće se dogovora o načinu provođenja određenih akcija, te neće istupati u službenim kontaktima i javnim istupima pozivajući se na Udruženje bez ovlaštenja Skupštine ili lica ovlaštenog za zastupanje Udruženja.

➤ **Razmjena informacija**

Članovi Udruženja posebno će se truditi da sve informacije i saznanja o različitim tehnikama pomoći djeci i omladini sa posebnim potrebama i licima sa invaliditetom do kojih su došli prenesu drugim roditeljima, kao i informacije o pravima koja su ostvarili iz područja zdravstvene, socijalne i druge zaštite.

➤ **Tolerancija**

Članovi Udruženja težiće što većoj toleranciji u odnosima sa dugim članovima Udruženja i svim drugim licima, dajući primjer za takvo ponašanje.

Svjesni činjenice da lični problemi i međusobno nerazumijevanje mogu uticati na efikasnost aktivnosti Udruženja, članovi Udruženja su, u skladu s tim, dužni izbjegavati preduzimanje bilo kakvih aktivnosti koje bi mogle nepovoljno uticati na učesnike u projektima ili druga lica sa kojima dolaze u kontakt. Takođe će u raspravama o problemima i načinima njihovog rješavanja pokazati spremnost da saslušaju druge, odnosno uvažavaju argumente drugih članova kada se oni ne slažu sa njihovim mišljenjem.

➤ **Poštovanje ljudskih prava i dostojanstva**

U svom radu i aktivnostima članovi Udruženja obavezuju se da će u svakoj prilici voditi računa o poštovanju osnovnih ljudskih prava i prava lica sa invaliditetom, dostojanstva i vrijednosti svih ljudi, te da će posebno voditi računa da djelovanje i aktivnosti samog Udruženja ne krše ta prava.

Članovi Udruženja svjesni su razlika koje postoje među licima sa invaliditetom s obzirom na njihovu dob, pol, tjelesne osobine, jezik, obrazovanje, kulturu i socioekonomski status. Takođe su svjesni neravnopravnog položaja djece, omladine i lica sa invaliditetom i njihovih porodica i u svom radu nastoje otkloniti sve oblike diskriminacije.

Prihvatajući ovaj Kodeks članovi Udruženja se obavezuju odbiti lično učestvovanje u bilo kakvom obliku neetičkih aktivnosti koje bi mogle narušiti osnovna ljudska prava, dostojanstvo, te pravo na privatnost i tajnu svakog pojedinca, a posebno lica sa invaliditetom ili roditelja sa kojima su u kontaktu kroz aktivnosti Udruženja.

3. ETIČKI STANDARDI

➤ **Primjenjivost Etičkog kodeksa**

Ovaj se Etički kodeks odnosi na sve članove Udruženja i sve njegove projekte ili aktivnosti. Druge aktivnosti članova Udruženja koje se ni u kom elementu ne poklapaju sa djelovanjem Udruženja i članstvom u njemu, sasvim su privatne i na njih se ovaj Kodeks ne odnosi.

Svi projekti koje Udruženje podržava, pokreće ili pomaže u pronalaženju finansijskih sredstava za njihovu realizaciju, moraju biti u skladu sa namjenom za koju se koriste.

Udruženje je obavezno zahtijevati od svih stručnih lica angažovanih na projektima da se strogo pridržavaju svojih strukovnih kodeksa, a učesnici projekta moraju biti upoznati sa svrhom projekta.

➤ **Zloupotreba ciljeva i rada Udruženja**

Članovi Udruženja svjesni su da njihov rad i aktivnosti, posebno procjene koje iz toga proizlaze, mogu uticati na život drugih, te moraju biti krajnje oprezni da se njihova uloga ne bi na bilo koji način zloupotrijebila.

Članovi Udruženja ne učestvuju u aktivnostima kada se može pretpostaviti da bi se njihove aktivnosti ili dobijeni podaci iz provedenih projekata mogli krivo koristiti, osim ako za to ne postoje predviđeni korektivni mehanizmi. Takođe, ne učestvuju niti u aktivnostima koje su usmjerene na manipulaciju pojedinaca, grupa ili javnog mnjenja, a u službi su promocije bilo čijih posebnih interesa.

Ako član Udruženja uoči zloupotrebu ili krivu interpretaciju rezultata aktivnosti ili dobijenih podataka iz provedenih projekata Udruženja, dužan je preduzeti odgovarajuće korake da ispravi ili na najmanju moguću mjeru svede učinke ovakve zloupotrebe ili krive interpretacije.

➤ **Dokumentacija**

Članovi Udruženja uredno arhiviraju dokumentaciju o vlastitom radu u Udruženju s ciljem olakšavanja kasnijeg rada sebi ili drugim članovima i olakšavanja uvida u rezultate rada, te zadovoljavanja institucijskih ili zakonskih propisa.

4. ZAŠTITA TAJNE I PRIVATNOSTI

➤ Čuvanje tajnosti podataka

Povjerljive lične podatke o učesnicima u projektima, Udruženje, kao i stručna lica angažovana u tim projektima, mogu davati trećim licima ili institucijama samo i isključivo uz pristanak lica uključenih u projekat, a kada je riječ o djeci onda isključivo uz pristanak roditelja ili staratelja.

Članovi Udruženja će poštovati privatnost svakog člana Udruženja i čuvaće povjerljivost ličnih podataka drugih članova Udruženja tj. imena, prezimena, adrese, brojeve telefona, bračno stanje, ekonomski status, dijagnoze djece, kao i sve druge podatke povjerljive prirode, a posebno se obavezuju da u javnim istupima, pisanim i slikovnim materijalima ove podatke neće i ne mogu objavljivati bez pismene saglasnosti člana na kojeg se ti podaci odnose.

➤ Saglasnost za prikupljanje podataka

Pri testiranjima, anketiranjima i mjerenjima obavljenim u okviru pojedinih projekata ili drugih aktivnosti Udruženja, članovi Udruženja se obavezuju pojedincima ili institucijama uključenim u projekat, objasniti prirodu podataka koje će prikupiti, kao i moguće buduće korištenje i zaštitu tih podataka.

Za svako prikupljanje podataka mora se dobiti saglasnost lica koja učestvuju u projektu i/ili institucija, pri čemu je neophodno pružiti im odgovarajuće objašnjenje i dobiti odgovarajući pristanak. Za lica koja nisu u stanju preuzeti odgovornost za učestvovanje u istraživanju potrebno je pribaviti odobrenje od zakonski nadležnog lica (roditelja ili staratelja).

Dijete ima pravo odbiti učestvovanje u projektu čak i ukoliko je roditelj ili staratelj potpisao pristanak.

➤ Informisanje o ciljevima i rezultatima projekta

Član Udruženja ne smije neistinito informisati učesnika o ciljevima, prirodi i sadržaju projekta.

Izveštaji o rezultatima projekta moraju biti istiniti. Falsifikovanje podataka negira osnovne etičke principe i smisao projekta.

Nakon projekta Udruženje je dužno omogućiti zainteresovanim naučnim radnicima uvid u arhivirane podatke. Na taj se način može izvršiti reanaliza i verifikacija projekta, pri čemu je neophodno zaštititi tajnost podataka o učesnicima projekta.

Članovi Udruženja ne daju na uvid rezultate projekata licima koja nisu kvalifikovana za korištenje takvih informacije, osim, kada je to potrebno, tj. samim učesnicima projekta, čuvajući pri tom privatnost djeteta, odnosno lica sa invaliditetom i njegove porodice.

5. NASTUPI U JAVNOSTI

Članovi Udruženja promovišu ciljeve Udruženja javnim nastupima ili službenim kontaktima. Javni nastupi ili službeni kontakti su svi oblici izdavanja pisanih, audio ili video materijala, objavljivanje u časopisima, intervjui i komentari dati javnim glasilima.

Član Udruženja "MOJA LUKA" neće istupati u službenim kontaktima i javnim nastupima, pozivajući se na Udruženje, bez ovlaštenja Skupštine ili lica ovlaštenog za zastupanje Udruženja, a za vlastite javne nastupe, koji moraju biti u skladu sa Etičkim kodeksom, preuzima potpunu ličnu odgovornost.

U javnim nastupima član Udruženja dužan je davati tačne podatke o Udruženju i njegovim aktivnostima i projektima, a za javne nastupe ispred Udruženja ne smije tražiti niti prihvatiti materijalnu nadoknadu.

6. ZAVRŠNE ODREDBE

Članovi Udruženja će se u svakoj prilici zalagati za pravo integracije svakog lica, pa tako i lica sa višestrukim smetnjama teškog stepena, u prirodnu sredinu, kao i za slobodu izbora samog lica ili roditelja, te ukazivati na pravo, potrebu i opravdanost integracije djece i omladine sa posebnim potrebama i lica sa invaliditetom i nastojati što više ljudi uključiti u lični kontakt s njima.

Prihvatajući navedene obaveze kao minimum pravila kojih se svaki član Udruženja dužan pridržavati, članovi se obavezuju i na nastojanje da svoju aktivnost, nesebičnost, toleranciju, spremnost na timski rad i dogovaranje, poštovanje drugih, svoje strpljenje, a posebno toplinu i ljubav koju osjećaju za svoju djecu i svoju porodicu, odnosno lica sa invaliditetom, prenesu izvan Udruženja i na svaku životnu situaciju u kojoj će se naći.

U slučaju nepoštivanja Kodeksa član Udruženja može biti opomenut, a za teže povrede Kodeksa i isključen iz Udruženja o čemu odlučuje Skupština Udruženja.

Etički kodeks stupa na snagu danom usvajanja.

Broj: 01-06/10

Dana: 22.07.2010. godine

Predsjednik Skupštine

GORAN ĐORĐEVIĆ